

PRZEPISY ORIENTACJI PRECYZYJNEJ (TRAIL-O)

Opracowanie na podstawie „Competition rules for International Orienteering Federation (IOF) trail orienteering events“, IOF 1 lutego 2011 roku

1. Ważność przepisów

- 1.1** Niniejsze przepisy (zwane dalej Przepisami OP) obowiązują we wszystkich zawodach w orientacji precyzyjnej organizowanych przez jednostki zrzeszone lub na zlecenie Polskiego Związku Orientacji Sportowej zwanego dalej PZOS, lub na zlecenie wojewódzkich związków sportowych zwanych dalej WZS.
- 1.2** Zawody związane z rywalizacją międzynarodową muszą być przeprowadzone zgodnie z aktualnymi przepisami Międzynarodowej Federacji Orientacji Sportowej (zwanej dalej IOF)
- 1.3** Przepisy OP obowiązują zawodników, sędziów, trenerów, organizatorów oraz widzów. Ich nieznanomość nie stanowi okoliczności usprawiedliwiającej.
- 1.4** Zawody powinny być przeprowadzone tak, by zawodnicy nie byli w sposób nieuzasadniony, prowokowani do naruszania niniejszych przepisów.

2. Postanowienia ogólne.

- 2.1** Orientacja precyzyjna (trail orienteering) jest jedną z dyscyplin orientacji sportowej, w której kondycja fizyczna została wyeliminowana w celu umożliwienia rywalizacji zawodników niezależnie od ich sprawności motorycznej.
- 2.2** Istota zawodów w orientacji precyzyjnej polega na odnajdywaniu w terenie zaznaczonych na mapie i opisanych piktogramami punktów kontrolnych.
- 2.3** Dla interpretacji niniejszych przepisów przez zawodników, organizatorów i sędziów podstawowym wyznacznikiem powinny być zasady „fair play”.

3. Podział zawodów

3.1 Ze względu na formę:

- 3.1.1** Indywidualne – zawodnicy pokonują trasę samodzielnie lub z eskortą.
- 3.1.2** Drużynowe – o miejscu decyduje suma punktów oraz czasów udzielania odpowiedzi na punktach pomiaru czasu poszczególnych członków drużyny.

3.2 Ze względu na porę doby:

- 3.2.1** Dienne – odbywają się między wschodem, a zachodem słońca.
- 3.2.2** Nocne – odbywają się w naturalnej ciemności.

3.3 Ze względu na sposób określania wyników zawodów:

- 3.3.1** Jednoetapowe (wyniki pojedynczego biegu są wynikami końcowymi zawodów).
- 3.3.2** Wieloetapowe (końcowy rezultat jest wynikiem połączonych rezultatów dwóch lub kilku etapów).

3.4 Ze względu na rangę:

- 3.4.1** Międzynarodowe - związane z rywalizacją międzynarodową i umieszczone w kalendarzu IOF.
- 3.4.2** Ogólnopolskie - umieszczone w Centralnym Terminarzu Zawodów PZOS (zwanym dalej CTZ).

3.4.3 Regionalne - umieszczone w regionalnych terminarzach zawodów (zwanych dalej RTZ) jako zawody rankingowe (A-RTZ) lub popularyzacyjne (B-RTZ).

3.5 Ze względu na kolejność potwierdzania PK:

3.5.1 Z potwierdzaniem PK w określonej kolejności (kolejność jest obligatoryjna).

3.5.2 Z potwierdzaniem PK w nieokreślonej kolejności (zawodnik ma dowolność wyboru kolejności).

4. Nadawanie licencji sportowych klubom (sekcjom) i zawodnikom.

4.1 Przyjęcie klubu (sekcji) w poczet członków PZOS następuje zgodnie z „Postanowieniem w sprawie zasad nadawania i pozbawiania licencji uprawniających kluby sportowe do udziału we współzawodnictwie sportowym w orientacji sportowej”.

4.2 Nadanie licencji sportowej zawodnikowi w PZOS następuje zgodnie z „Postanowieniem w sprawie zasad przyznawania zawodnikom licencji na uprawianie biegu na orientację”.

4.3 Zarząd PZOS może wprowadzić składki członkowskie dla klubów i zawodników, których wysokość powinna być ustalana corocznie.

4.4 Szczegółowe zasady zmiany przynależności klubowej zawodników określa Regulamin zmiany barw klubowych.

5. Kategorie

5.1 Open – obejmuje wszystkich zawodników, bez względu na płeć, wiek i stopień inwalidztwa.

5.2 Para – obejmuje zawodników bez względu na wiek i płeć, którzy ze względu na trwałe kalectwo mają problemy z poruszaniem się lub poruszają się na wózkach inwalidzkich.

5.3 Open A i Para A – przeznaczone są dla osób początkujących. W zależności od stopnia zaawansowania zawodnicy mogą zgłosić się w kategorii odpowiedniej do ich umiejętności orientacyjnych i sprawności motorycznej.

5.4 Zawodnicy młodzi w wieku do 14 lat powinni być klasyfikowani w odrębnej kategorii.

6. Uczestnictwo w zawodach.

6.1 Zawodnik, który reprezentuje dany klub musi posiadać licencję sportową lub kartę zawodnika PZOS (z wyłączeniem kategorii popularyzacyjnych)

6.2 Zmiany barw klubowych mogą odbywać się w cyklach nie krótszych niż 6 miesięcy, w terminach do 31 grudnia i do 30 czerwca. W okresach pomiędzy tymi terminami zawodnik może reprezentować tylko jeden klub.

6.3 Zawodnicy zagraniczni mogą uczestniczyć w zawodach w podanej w zgłoszeniu kategorii i zgodnie z regulaminem zawodów.

6.4 Ograniczenia uczestnictwa wynikające z zasad kwalifikacyjnych oraz charakteru zawodów zawarte są w przepisach szczegółowych i regulaminach tych imprez.

6.5 Zawodnicy nie mogą uczestniczyć w zawodach w następujących przypadkach:

6.5.1 W zawodach przeprowadzanych na mapie, której są autorami (osoba aktualizująca), do końca roku kalendarzowego od dnia pierwszych zawodów począwszy lub przez okres 1 roku od daty zarejestrowania mapy.

6.5.2 W pierwszych zawodach (jedno- lub wielodniowych) przeprowadzanych na mapie, którą kreślili lub kontrolowali topograficznie.

- 6.6** Obowiązek posiadania badań lekarskich reguluje Ustawa o Sporcie Kwalifikowanym, oraz Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej.
- 6.7** Zawodnicy uczestniczą w zawodach na własną odpowiedzialność. Ubezpieczenie na wypadek zdarzeń jest dokonywane przez macierzyste kluby.
- 6.8** Za weryfikację zgłoszonych zawodników do danej imprezy (ważność licencji, aktualność badań lekarskich – odpowiednio jeśli dotyczą) odpowiada Sędzia Główny zawodów.

7. Kolejność startu

- 7.1** Zawodnicy startują pojedynczo w stałych odstępach czasu.
- 7.2** Kolejność startów zatwierdza sędzia główny. Losowanie może być publiczne lub niepubliczne i może być przeprowadzone ręcznie lub komputerowo.
- 7.3** Nazwiska wszystkich zawodników prawidłowo zgłoszonych muszą być losowane. Zgłoszenia bez nazwisk nie są rozpatrywane przy losowaniu.
- 7.4** Między zawodnikami tego samego klubu należy stosować odstęp, co najmniej 8 minut.
- 7.5** W szczególnych i uzasadnionych przypadkach organizator może zarządzić start masowy.

8. Teren

- 8.1** Teren powinien umożliwiać budowę tras zapewniających współzawodnictwo w zakresie umiejętności orientacyjnych dla wszystkich kategorii wiekowych i grup wyczynowych. Przy wyborze terenu, jak również przy projektowaniu tras należy rozważyć możliwość uwzględnienia celów Konwencji Leibniz.
- 8.2** Teren zawodów musi umożliwiać osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich oraz mającym problemy z przemieszczaniem się pokonanie w określonym czasie wyznaczonej trasy.
- 8.3** Teren zawodów nie powinien być wcześniej wykorzystywany do orientacji sportowej najdłużej jak to jest możliwe, aby żaden zawodnik nie miał przewagi zakłócającej uczciwe współzawodnictwo.
- 8.4** Wszelkie prawa dotyczące ochrony przyrody, leśnictwa, łowiectwa, itp. na terenie zawodów muszą być przestrzegane.

9. Mapy

- 9.1** Mapy, trasa biegu i dodatkowe nadruki muszą być wyrysowane i drukowane zgodnie z IOF ISOM (międzynarodowe symbole używane do map na orientację). Odstępstwa od tych przepisów muszą uzyskać zgodę Komisji Kartograficznej PZOS.
- 9.2** Skala mapy powinna się zawierać między 1:2000 a 1:10000. Wszystkie mapy używane na zawodach, w tym mapy na punktach pomiaru czasu muszą być wykonane w tej samej skali.
- 9.3** Błędy wydruku mapy i zmiany, które powstały w terenie po wydrukowaniu, mogące mieć istotny wpływ na przebieg zawodów muszą być nadrukowane dodatkowo na wszystkich mapach.
- 9.4** Mapy powinny być zabezpieczone przed wilgocią i uszkodzeniem.
- 9.5** W zawodach CTZ i A-RTZ organizator zawodów musi przedstawić wcześniejsze mapy terenu zawodów (jeżeli istnieją), bądź ich kolorowe kopie wszystkim zawodnikom najpóźniej w przeddzień zawodów.
- 9.6** W dniu zawodów używanie jakiegokolwiek mapy zawodów przez zawodników lub członków ekipy jest zakazane do czasu aż pozwoli na to organizator.

9.7 IOF i jego federacje członkowskie mają prawo do reprodukcji map zawodów z trasami w ich oficjalnych magazynach, bez konieczności opłat za pozwolenie.

9.8 W zawodach CTZ, A-RTZ i B-RTZ mogą być użyte wyłącznie mapy ujęte w katalogu map PZOS tj. posiadające nr katalogowy i odpowiadające odpowiednim normom kartograficznym.

10. Trasy

10.1 Przy budowaniu tras należy stosować się do Zasad budowania tras w orientacji precyzyjnej (Załącznik nr 1).

10.2 Trasa powinna sprawdzać umiejętności zawodników w zakresie czytania mapy, nawigacji i koncentracji oraz szybkości podejmowania decyzji. Wszystkie trasy powinny wymuszać stosowanie różnorodnych technik orientacyjnych.

10.3 Długość trasy mierzona od startu do mety przez wszystkie punkty kontrolne nie powinna przekraczać 3500m.

10.4 Drogi i ścieżki, które nie są możliwe do pokonania przez wszystkich zawodników poruszających się za pomocą wózków inwalidzkich, ze względu na szerokość, wystające korzenie, powalone drzewa, nieodpowiednią nawierzchnię lub inne przeszkody muszą być objęte zakazem wstępu przez wszystkich zawodników i oznaczone w terenie taśmami.

10.5 Całkowita suma podejść powinna być podana, jako suma przewyższeń w metrach.

10.6 Maksymalne nachylenie trasy nie powinno przekraczać 14% na długości nie większej niż 20m. Nachylenie na skrzyżowaniach nie powinno przekraczać 8%.

11. Punkt pomiaru czasu

11.1 Na zawodach powinny być wyznaczone przynajmniej dwa punkty kontrolne, na których mierzy się czas, w którym zawodnik dokonuje identyfikacji położenia prawidłowego lampionu. Punkty te mogą się znajdować w każdej części trasy, ale ze względów organizacyjnych wskazane jest, aby położone były poza trasą i limitem czasu przed startem lub po przekroczeniu przez zawodnika mety. Na punktach pomiaru czasu zawodnicy korzystają z odrębnych specjalnie do tego celu przygotowanych map.

11.2 Szczegóły terenu, na którym położone są punkty pomiaru czasu nie mogą być umieszczone na mapach, z którymi zawodnicy pokonują wyznaczoną trasę.

11.3 W punkcie kontroli czasu zawodnik musi przebywać w wyznaczonym miejscu, z którego widać usytuowanie wszystkich lampionów. Czas mierzy się od momentu wręczenia lub położenia przed zawodnikiem prawidłowo zorientowanej mapy z zaznaczonym na niej tylko jednym punktem kontrolnym z opisem umieszczonym poniżej.

11.4 Pomiar czasu kończy się, gdy zawodnik udzieli odpowiedzi. Udzielenie odpowiedzi może nastąpić za pomocą tablic z literami lub ustnie przy użyciu międzynarodowego zapisu fonetycznego (Alpha, Bravo, Charlie, Delta, Echo). W zawodach krajowych stosuje się zapis A, B, C, D, E. Jeden z lampionów musi być umieszczony prawidłowo.

11.5 Limit czasu na udzielenie odpowiedzi wynosi 60 sekund. Czas i odpowiedź są rejestrowane.

11.6 Czas odpowiedzi zaokrągla się w dół do pełnych sekund.

12. Zakazane tereny i drogi

- 12.1** Wszystkie przepisy dotyczące ochrony środowiska oraz inne związane z tym instrukcje od organizatora muszą być ściśle przestrzegane przez wszystkie osoby związane z zawodami.
- 12.2** Wszystkie drogi i ścieżki położone na terenie zakazanym objęte są zakazem wstępu i zaznaczone na mapie. Jeśli jest to konieczne powinny być także oznaczone w terenie wstążeczkami koloru pomarańczowo-żółtego lub biało-czerwonego. Zawodnicy, którzy świadomie wkraczają na teren objęty zakazem mogą zostać zdyskwalifikowani.
- 12.3** Obowiązkowe drogi i miejsca przejść (np. płoty, bramki) muszą być wyraźnie oznaczone na mapie i w terenie. Zawodnicy muszą podążać wyznaczonym odcinkiem trasy na całej jego długości.

13. Opisy punktów kontrolnych

- 13.1** Dokładną lokalizację punktu kontrolnego w terenie oznacza środek okręgu umieszczonego na mapie oraz opis.
- 13.2** Opisy PK muszą być wykonane w formie symboli zgodne z przepisami IOF (*IOF Control Descriptions*).
- 13.3** W kolumnie B kod punktu kontrolnego zastępuje się informacją wskazującą ilość lampionów znajdujących się w tym punkcie. Liczbę lampionów zapisuje się za pomocą liter (np. A-C oznacza 3 lampiony).
- 13.4** W razie potrzeby w kolumnie H można oznaczyć za pomocą strzałki kierunek z punktu decyzyjnego do punktu kontrolnego.
- 13.5** Opisy punktów kontrolnych powinny być wydrukowane na przedniej stronie mapy. Opis nie powinien zawierać nadmiaru informacji.

14. Ustawienie i wyposażenie punktów kontrolnych

- 14.1** Punkt kontrolny, wykreślony na mapie, musi być wyraźnie oznaczony w terenie za pomocą lampionów.
- 14.2** Lampion ma kształt graniastosłupa o podstawie trójkątnej i boku o wymiarach 30 x 30cm podzielonym wzdłuż przekątnej na górną białą i dolną pomarańczową (PSM 165) część.
- 14.3** Lampiony muszą być tak zawieszane, aby zawodnicy znajdujący się w punkcie decyzyjnym widzieli wszystkie lampiony (co najmniej jedną trzecią każdego z nich). Przeważnie właściwy lampion położony jest w środku okręgu umieszczonego na mapie, ale możliwa jest sytuacja, że żaden lampion na punkcie kontrolnym nie jest ustawiony poprawnie.
- 14.4** Lampiony muszą być zawieszane na standardowej wysokości (wskazane jest, aby dolna część lampionu znajdowała się 0,5m nad ziemią) pokazując kształt powierzchni, tak jak jest on przedstawiony na mapie.
- 14.5** Punkty decyzyjne oznaczają się w terenie na trasie, ale nie zaznaczają się na mapie.
- 14.6** Lampiony oznaczają się z punktu decyzyjnego od lewej do prawej, niezależnie od ich odległości i wysokości literami „A”, „B”, „C”, „D”, „E”.

15. System potwierdzania

- 15.1** Można stosować elektroniczny system określania prawidłowych lampionów na punktach kontrolnych lub tradycyjny za pomocą kart startowych.
- 15.2** Stosuje się specjalne podwójne karty startowe połączone ze sobą, w taki sposób, aby jedna znajdowała się na drugiej. Kompletną kartę startową przekazuje się sędziemu na mecie, który zatrzymuje górną część, a dolną oddaje zawodnikowi dla możliwości odwołania się.

- 15.3 Karty startowe muszą być zabezpieczone przed zniszczeniem.
- 15.4 Zawodnik za pomocą perforatora rejestruje wybór lampionu w punkcie decyzyjnym przed przejściem do następnego punktu kontrolnego.
- 15.5 Zawodnicy odpowiadają za prawidłową rejestrację wybranego lampionu niezależnie od tego czy dokonali jej sami czy za pomocą pośredników. Wybór następuje poprzez skasowanie perforatorem odpowiedniej kratki na karcie startowej (od A do E albo Z).
- 15.6 Oznaczenie perforatorem kilku lampionów lub brak oznaczenia traktowane są jako błąd.
- 15.7 Niedozwolone są jakiegokolwiek poprawki perforacji.
- 15.8 Zawodnicy, którzy zgubili kartę startową lub elektroniczne urządzenie rejestrujące są niesklasyfikowani.
- 15.9 Sędziowie mogą kontrolować karty startowe między punktami kontrolnymi. W przypadku stwierdzenia braku perforacji punktu kontrolnego, na którym zawodnik powinien już być traktuje się, że udzielił on błędnej odpowiedzi.
- 15.10 Karty startowe lub elektroniczne powinny być rozdane, co najmniej godzinę przed startem.
- 15.11 Jeżeli zawodnik uważa, że żaden z lampionów nie jest umieszczony we właściwym miejscu to na karcie startowej zaznacza kratkę „Z”.

16. Ubiór i wyposażenie zawodnika

- 16.1 Wybór odzieży i obuwia zależy od zawodnika.
- 16.2 Jeżeli podczas zawodów używane są numery startowe to muszą one być noszone tak jak nakazuje organizator. Numery nie mogą być większe niż 25 cm x 25 cm z cyframi o wielkości, co najmniej 10 cm. Numery nie mogą być zaginane lub cięte.
- 16.3 Podczas zawodów jedynymi nawigacyjnymi pomocami, które zawodnik może używać są: dostarczone przez organizatora mapa i opisy punktów kontrolnych oraz kompas i szkło powiększające. W biegu nocnym oświetlenie.
- 16.4 Używanie urządzeń mechanicznych lub elektronicznych innych niż licznik kilometrów i zegarek jest niedozwolone.
- 16.5 Sprzęt telekomunikacyjny może być stosowany tylko w sytuacjach wyjątkowych.

17. Start

- 17.1 W konkurencjach indywidualnych start jest zwykle interwałowy.
- 17.2 Zawodnicy muszą mieć, co najmniej 20 minut czasu do przygotowania się do startu.
- 17.3 Zawodnik jest zobowiązany do okazania karty startowej na żądanie sędziego startu.
- 17.4 Punkt startu musi być zaznaczony na mapie trójkątem, a jeżeli jest on położony dalej niż start to musi być oznaczony w terenie lampionem. Dojście do tego miejsca powinno być wyznakowane i jest obowiązkowe dla wszystkich zawodników.
- 17.5 Mapa musi być jednoznacznie i wyraźnie oznaczona symbolem kategorii. Za poranie właściwej mapy odpowiedzialny jest zawodnik.
- 17.6 Spóźnienie zawodnika na start niezawinione przez organizatora nie powoduje zmiany jego czasu na liście startowej. Organizator określa moment, w którym zawodnik może ruszyć na trasę.
- 17.7 Zawodnikom, którzy spóźnią się na start z winy organizatora wyznacza się nowy czas startu.

18. Meta i pomiar czasu

- 18.1 Zawody kończą się dla zawodnika w momencie, kiedy przekroczy linię mety chyba, że ma jeszcze przed sobą punkt pomiaru czasu.

- 18.2** Czas pokonania trasy od startu do mety mniejszy od ustalonego limitu czasu nie ma wpływu na wynik zawodnika.
- 18.3** Czas mierzony na mecie zaokrągla się do pełnych sekund w dół i zapisuje się w pełnych godzinach, minutach i sekundach.
- 18.4** Metę tworzy linia transparentu z napisem „meta”. Dokładna pozycja linii mety musi być oczywista dla zawodników.
- 18.5** Po przekroczeniu linii mety zawodnik jest zobowiązany przeczytać elektroniczną kartę startową (chip Si) lub oddać tradycyjną kartę startową, a na żądanie organizatora również mapę zawodów. Mapy odbierane zawodnikom na mecie są gromadzone w podziale na kluby. Każdy zawodnik ma prawo do mapy, z której korzystał podczas biegu.
- 18.6** Limit czasu na pokonanie trasy ustala się licząc 3 minuty na każde 100 metrów trasy plus 3 minuty na każdy punkt kontrolny. Limit czasu może zostać wydłużony ze względu na stan dróg i ścieżek.
- 18.7** Zawodnicy o bardzo ograniczonych możliwościach poruszania się mogą wystąpić o zwiększenie limitu czasu.
- 18.8** Wszelkie opóźnienia zawodnika w dowolnym punkcie trasy, które nie wynikają z jego winy muszą być zanotowane i odjęte od czasu zawodnika.
- 18.9** Jeżeli, po odliczeniu wszystkich zanotowanych opóźnień, zawodnik przekroczy limit czasu to odlicza mu się punkty za prawidłowe odpowiedzi. Za każde rozpoczęte 5 minut przekroczenia limitu czasu odejmuje się jeden punkt.

19. Wyniki

- 19.1** Za każdy prawidłowo zidentyfikowany punkt kontrolny (również punkt pomiaru czasu) zawodnik otrzymuje jeden punkt.
- 19.2** Na punkcie pomiaru czasu zawodnik za udzielenie poprawnej odpowiedzi w ciągu 60 sekund otrzymuje jeden punkt. Za złą odpowiedź nie otrzymuje punktu, a do czasu wykorzystanego na odpowiedź dolicza się 60 sekund. Jeżeli zawodnik nie udzieli odpowiedzi w ciągu 60 sekund, to nie otrzymuje punktu i do czasu przeznaczanego na odpowiedź dolicza się 60 sekund.
- 19.3** Czas, jaki uzyskał zawodnik na poszczególnych punktach pomiaru czasu sumuje się.
- 19.4** O miejscu zawodnika decyduje liczba punktów, a w przypadku równej liczby punktów, wyższe miejsce zajmuje zawodnik mający krótszy czas na punktach kontroli czasu.
- 19.5** Jeżeli dwóch lub więcej zawodników ma taką samą punktację i czas, to na liście wyników zostają oni sklasyfikowani na tym samym miejscu w kolejności startu.
- 19.6** Wszelkie przesunięcia w kreśleniu, przemieszczenie lub usunięcie jakichkolwiek lampionów w trakcie zawodów powoduje unieważnienie punktu kontrolnego dla wszystkich zawodników. Powód unieważnienia musi być podany na liście wyników.
- 19.7** Organizator jest zobowiązany do sprawnego ogłaszania w trakcie trwania zawodów wstępnych wyników obejmujących sumę zdobytych przez zawodnika punktów i czasów
- 19.8** Po podaniu wyniku ostatniego zawodnika uczestnicy zawodów otrzymują rozwiązania. Od tego momentu w ciągu 30 minut uczestnicy imprezy mogą zgłaszać skargi. Po rozstrzygnięciu skarg ogłaszane są wyniki końcowe zawodów.
- 19.9** Wyniki zawodów powinny być publikowane w internecie w dniu zawodów i muszą być dostarczone uczestnikom zawodów (klubom) w wersji elektronicznej do 7 dni po zakończeniu zawodów.

20. Nagrody

20.1 Organizator musi zorganizować uroczystą ceremonię wręczenia nagród.

20.2 Jeśli dwóch lub więcej zawodników zajmie to samo miejsce, każdy musi otrzymać odpowiedni medal i dyplom.

21. Fair play

21.1 Wszystkie osoby biorące udział w zawodach muszą zachowywać się zgodnie z obowiązującymi przepisami. Osoby te powinny zachować sportową postawę i ducha przyjaźni.

21.2 Podczas zawodów na trasie zawodnicy powinni się zachowywać tak cicho jak to tylko możliwe.

21.3 Zawodnicy na wózkach muszą mieć pierwszeństwo na punktach pomiaru czasu i punktach decyzyjnych.

21.4 Z wyjątkiem nieszczęśliwego wypadku, uzyskiwanie pomocy od innych zawodników lub udzielanie pomocy innym zawodnikom podczas zawodów jest zabronione.

21.5 Niedozwolony doping jest zabroniony. Na zawodach może być przeprowadzana kontrola antydopingowa.

21.6 Organizatorów obowiązuje tajemnica zawodów, rozumiana głównie, jako ochrona map, zwłaszcza z wykreślonymi trasami przed dostępem zawodników oraz bezwzględny zakaz przekazywania (poza komunikatem technicznym), jakichkolwiek wskazówek dotyczących tras przed i podczas zawodów.

21.7 Zawodnicy nie powinni robić niczego, co można uznać za oszustwo w stosunku do innego zawodnika.

21.8 Zawodnicy nie powinni rozmawiać ze sobą na trasie, ani odwracać uwagi innych zawodników.

21.9 Zawodnicy, którzy ukończyli trasę nie powinni udzielać informacji zawodnikom, którzy jeszcze nie wystartowali.

21.10 Organizatorzy i inne osoby nieuczestniczące w rywalizacji nie mogą przeszkadzać, ani pomagać zawodnikom z wyjątkiem legalnej pomocy fizycznej szczególnych sytuacjach.

21.11 Po przekroczeniu linii mety, zawodnik nie może wrócić na teren zawodów bez zgody sędziego. Zawodnik, który rezygnuje z udziału w zawodach zgłasza się na metę oddaje mapę i kartę startową. Zawodnik ten nie może wpływać na przebieg zawodów i pomagać innym zawodnikom.

21.12 Zawodnik, który złamie jakikolwiek przepis lub czerpie korzyści ze złamania jakiegokolwiek przepisu może być zdyskwalifikowany.

21.13 Osoba niebędąca zawodnikiem, która złamie jakikolwiek przepis odpowiada za ten czyn dyscyplinarnie.

22. Skargi

22.1 Skargi mogą być składane na naruszenia tych przepisów lub poleceń organizatora.

22.2 Skargi mogą być składane przez członków ekip lub zawodników.

22.3 Każda skarga musi być złożona na piśmie do organizatora tak szybko jak to jest możliwe jednak nie później niż 30 minut od ogłoszenia wstępnego wyniku ostatniego zawodnika. Skarga jest rozważana przez organizatora. Osoba składająca skargę musi być poinformowana o podjętej decyzji niezwłocznie.

22.4 Nie pobiera się opłat za skargi.

23. Protesty

- 23.1** Protest może być złożony przeciwko decyzji organizatora dotyczącej skargi.
- 23.2** Każdy protest musi być złożony na piśmie do sędziego głównego nie później niż 1 godzinę po tym jak organizator ogłosi decyzję na temat skargi.
- 23.3** Protesty określone w p. 23.2 zgłasza wyłącznie kierownik ekipy, a w przypadku zawodników indywidualnych - zawodnik osobiście.
- 23.4** Protesty określone w p. 23.2 rozpatruje komisja odwoławcza I instancji w składzie trzech osób - ekspertów w dziedzinie: topografii i kartografii, regulaminów i przepisów oraz projektowania i budowy tras. Komisję na zawody CTZ wyznacza Komisja Kontroli i Organizacji zawodów, a na imprezy regionalne (A-RTZ i B-RTZ) pełnomocnicy spraw sportowo-technicznych władz okręgowych. Komisja rozpatruje zgłoszony protest w ciągu dwóch godzin od jego zgłoszenia, w obecności protestującego i osoby, której protest dotyczy oraz ewentualnych świadków. Werdykt opracowuje się w dwóch egzemplarzach (jeden dla protestującego). Organizatorem pracy komisji odwoławczej I instancji jest sędzia główny zawodów. Skład komisji odwoławczej I instancji w razie konieczności zasięgnięcia opinii może zostać poszerzony o specjalistów w dziedzinie będącej w związku z tematem protestu (np. sprawy licencyjne, zmiany barw, sędziowskie itp.).
- 23.5** Protesty przeciwko oficjalnym wynikom ogłoszonym w protokole zawodów zgłaszają kluby (sekcje) do komisji odwoławczej I instancji (tylko w przypadku nie złożenia protestu podczas zawodów) lub komisji odwoławczej II instancji, w ciągu 14 dni po otrzymaniu tegoż protokołu na adres biura PZOS.
- 23.6** Komisję odwoławczą II instancji stanowią przewodniczący Głównego Kolegium Sędziów, Komisji Kartograficznej i Komisji Regulaminów i Klasyfikacji. Organizatorem pracy komisji odwoławczej II instancji jest Wiceprezes PZOS ds. BnO.
- 23.7** Protesty określone w p.27.5. rozpatrywane są w ciągu 14 dni od daty wpływu protestu do biura PZOS.
- 23.8** Protesty przyjmuje się bez wadium.
- 23.9** Protesty zgłoszone inaczej niż to określone, w p.23.1., 23.2., 23.3., 23.5. uważa się za niezgłoszone i nie podlegają rozpatrzeniu.
- 23.10** Składanie protestów niezwiązanych ze stroną techniczną imprezy odbywa się zgodnie z ustaleniami Komisji Wychowania i Dyscypliny PZOS.
- 23.11** Od postanowień komisji odwoławczej I instancji (p.23.4) można odwołać się w trakcie zawodów lub po zawodach, w ciągu 14 dni, do komisji odwoławczej II instancji (jak w p.23.5.).
- 23.12** Komisja odwoławcza II instancji rozpatruje protest w ciągu 30 dni wg materiału dowodowego I instancji oraz własnych dochodzeń i ustaleń. Werdykt opracowuje w formie pisemnej w trzech egzemplarzach (dla protestującego, komisji I instancji i a/c).
- 23.13** Rozpatrzenie I instancji pozostaje w mocy do czasu rozpatrzenia II instancji. Rozpatrzenie II instancji jest ostateczne. Brak rozpatrzenia I lub II instancji po odwołaniu od I wstrzymuje ogłoszenie wyników oficjalnych w zakresie objętym zgłoszonym protestem.
- 23.14** Jeżeli w wyniku protestu lub odwołania udowodniono, że zostały naruszone przepisy zawodów, to zawody mogą być anulowane w całości lub częściowo (np. kategoria).
- 23.15** Anulowanie wyników zawodów musi być zatwierdzone, przez Komisję ds. Regulaminów i Klasyfikacji Sportowej w BnO PZOS.

23.16 Jeżeli protest powoduje zmianę wyników, to organizator zobowiązany jest do rozesłania aneksu do protokołu wyników. Obowiązuje również ewentualne uhonorowanie nagrodami.

24. Odwołania zawodów

24.1 W uzasadnionych przypadkach (np. niebezpieczne warunki atmosferyczne, polowanie, manewry wojskowe, niespełnienie istotnych wymogów regulaminowych, itp.) zawody mogą być odwołane.

24.2 Decyzje o odwołaniu zawodów podejmuje sędzia kontroler (w zawodach, na które go powołano) w uzgodnieniu z kierownikiem zawodów, a w pozostałych przypadkach kierownik zawodów po konsultacji z kierownikami uczestniczących zespołów.

25. Postanowienia końcowe

25.1 Niniejsze przepisy stanowią uzupełnienie przepisów PZOS.

25.2 We wszystkich zawodach w orientacji precyzyjnej należy stosować przepisy PZOS z uwzględnieniem niniejszych przepisów.

25.3 Niniejsze przepisy obowiązują od 1 stycznia 2012 r.

Załącznik 1: Zasad budowania tras w orientacji precyzyjnej (Trail)

1. Wprowadzenie

1.1 Cel

Niniejsze zasady mają na celu stworzenie wspólnego standardu budowy tras w orientacji precyzyjnej (Trail-O), w celu zapewnienia zasad fair play podczas zawodów dla osób o różnym stopniu sprawności fizycznej.

1.2 Zastosowanie

Trasy na wszystkich międzynarodowych imprezach w orientacji precyzyjnej muszą być budowane zgodnie z niniejszymi zasadami. Powinny one również służyć, jako ogólne wytyczne do budowy innych imprez w orientacji precyzyjnej.

2. Podstawowe zasady

2.1 Definicja orientacji precyzyjnej (Trail)

Orientacja precyzyjna (Orienteering Trail) to sport, w którym zawodnicy poruszając się po drogach i ścieżkach odnajdują zadanej kolejności punkty kontrolne. W każdym punkcie interpretują mapę celu wskazania, który z kilku widocznych lampionów jest tym, który znajduje się w środku okręgu wykreślonego na mapie. Lokalizację punktu kontrolnego opisuje się również za pomocą piktogramów umieszczonych na mapie w specjalnej tabeli.

2.2 Cel dobrej budowy tras

Celem budowy trasy jest zaoferowanie zawodnikom tras uwzględniających ich oczekiwania i umiejętności. Wyniki zawodów muszą odzwierciedlać techniczne zdolność konkurentów.

2.3 Podstawowe zasady budowniczego tras

Planując budowę tras budowniczy musi uwzględnić:

- unikalny charakter orientacji precyzyjnej związany z interpretacją map,
- bezsporne położenie punktu kontrolnego,
- zapewnienie sprawiedliwej rywalizacji,
- zapewnienie przyjemności zawodnikom,
- ścisłą współpracę z innymi organizatorami zawodów,
- integrację orientacji precyzyjnej z innymi dyscyplinami orientacji sportowej,
- ochrony przyrody i środowiska naturalnego,
- zabezpieczenie potrzeb mediów i widzów.

2.3.1 Unikalny charakter

Każda dyscyplina sportu ma swój własny charakter. Unikalny charakter orientacji precyzyjnej polega na szczegółowej interpretacji treści mapy i powiązania jej ze szczegółami terenu. Wymaga to posiadania umiejętności: dokładnego czytania mapy, posługiwania się kompasem, koncentracji w warunkach stresu, podejmowania szybkich decyzji, interpretacji ukształtowania terenu oraz oceny odległości w terenie.

2.3.2 Bezsporne położenie punktu kontrolnego

Położenie każdego punktu kontrolnego musi być jednoznaczne! Wskazanie właściwego punktu znajdującego się w punkcie kontrolnym musi być możliwe wyłącznie poprzez interpretację mapy i terenu.

2.3.3 Sprawiedliwość

Sprawiedliwość jest podstawowym wymogiem współzawodnictwa sportowego. Na każdym etapie projektowania tras należy zwracać należytą uwagę na jej budowę, tak, aby o wyniku zawodów nie decydował przypadek. Budowniczy tras musi uwzględniać wszystkie czynniki dla zachowania sprawiedliwości i stworzenia jednakowych warunków w każdej części trasy wszystkim zawodnikom.

2.3.4 Przyjemność zawodników

Popularność orientacji precyzyjnej będzie wzrastać, jeżeli zawodnicy będą zadowoleni z zaprojektowanych tras. Staranne projektowanie tras jest niezbędne dla zapewnienia, że będą one odpowiednie pod względem długości, trudności fizycznej i technicznej, lokalizacji punktów kontrolnych itp. W tym kontekście szczególnie ważne jest, aby każda trasa była odpowiednia dla zawodników niezależnie od ich sprawności fizycznej.

2.3.5 Ścisła współpraca z innymi organizatorami zawodów

Planowanie tras powinno się przeprowadzać w terenie. Budowniczy tras musi ściśle współpracować z kartografem i kontrolerem.

2.3.6 Integracja z innymi dyscyplinami orientacji sportowej

Liczba zawodników startujących w orientacji precyzyjnej znacznie wzrasta, gdy zawody odbywają się, jako towarzyszące zawodom w biegu na orientację. Współpraca budowniczych tras poszczególnych dyscyplin gwarantuje sprawne przeprowadzenie obu zawodów w tym samym terenie.

2.3.7 Ochrona przyrody i środowiska

Środowisko naturalne jest wrażliwe: zarówno życie dzikich zwierząt, jak i podłoże i roślinność może ponieść straty, jeśli jest nadużywane. Środowisko geograficzne obejmuje również ludzi żyjących na terenie zawodów, mury, ogrodzenia, pola uprawne, budynki i inne konstrukcje, itp. Zwykle jest możliwe znalezienie drogi dla uniknięcia ingerencji z najbardziej wrażliwymi obszarami bez ich niszczenia. Doświadczenie i badania pokazują, że każde duże zawody mogą być zorganizowane we wrażliwym terenie bez trwałego zniszczenia, jeżeli podjęte są właściwe środki zapobiegawcze i trasy są dobrze zaprojektowane. Jest bardzo ważne, aby budowniczy tras uzyskał zgodę na wstęp na wybrany teren i żeby wcześniej ustalił wszystkie wrażliwe obszary w tym terenie.

Zawodnicy w orientacji precyzyjnej poruszają się wyłącznie po drogach i ścieżkach, dlatego mogą startować w terenie, w którym ze względu na ochronę środowiska zawody w biegu na orientację nie mogą być przeprowadzone.

2.3.8 Media i widzowie

Potrzeba stwarzania dobrego publicznego wizerunku orientacji sportowej powinna być trwałym celem budowniczego tras. Budowniczy tras powinien dokładać wszelkich starań dla zapewnienia widzom i przedstawicielom mediów możliwości śledzenia tak blisko jak to możliwe przebiegu zawodów bez wpływania na czystość współzawodnictwa.

3. Trasa

3.1 Teren

Teren musi być tak dobrany, aby zawodnicy poruszający się na wózkach inwalidzkich oraz poruszający się powoli i z trudnościami mogli pokonać trasę z łatwością w wyznaczonym limicie czasu. Projektując przebieg tras należy zwrócić uwagę na stan dróg, które muszą być dostępne dla wszystkich zawodników. W przeciwnym wypadku muszą być objęte zakazem wstępu. W przypadku, gdy ścieżka pokryta jest korzeniami lub powalonymi drzewami i nie jest przejezdna przez większość osób na wózkach inwalidzkich, ale istnieją inne równoległe trasy dostępne dla zawodników może być pozostawiona do wyboru. Ścieżki muszą być sprawdzone pod kątem nadmiernego błota, piasku, korzeni i skał oraz swobodnego przemieszczania się zawodników. Ścieżki powinny mieć szerokość nie mniejszą niż 1m (rośliny zarastające ścieżki, które mogą parzyć i ranić ręce muszą być usunięte). Osoby poruszające się na wózkach szczególnie w punktach decyzyjnych muszą mieć wystarczająco dużo miejsca do zawracania i manewrowania. W razie potrzeby obszary do 3m szerokości mogą być tworzone w odstępach. Wszystkie ścieżki, na które wstęp jest zabroniony oznacza się na mapie czerwonym krzyżykiem, a w terenie przegradza taśmą ostrzegawczą. W każdym przypadku zakaz musi być przestrzegany przez wszystkich zawodników. Maksymalne nachylenie tras do samodzielnego poruszania się za pomocą wózków inwalidzkich wynosi 14% w odległości nie większej niż 20 metrów. Na skrzyżowaniach nachylenie nie powinno wynosić więcej niż 8%. Na każdej trasie przekraczającej te limity, muszą być asystenci pomagający w jej pokonaniu. Przed budową tras należy poznać teren, na którym mają być przeprowadzone zawody. Należy również uwzględnić, że w dniu zawodów warunki mogą być inne niż w momencie planowania przebiegu tras.

3.2 Start

Obszar startu powinien być tak usytuowany i zorganizowany, żeby:

- znajdowało się w nim miejsce do oczekiwania na start,
- zawodnicy czekający nie widzieli punktów kontrolnych

Moment, od którego zaczyna się trasa orientacji precyzyjnej jest oznaczany w terenie lampionem, a na mapie trójkątem.

3.3 Trasy orientacji precyzyjnej

Ważnym elementem zawodów w orientacji precyzyjnej jest trasa, która w dużym stopniu wpływa na ich ocenę. Dobrze zorganizowane zawody w orientacji precyzyjnej oferują ciekawą mapę dającą satysfakcję z jej czytania i interpretacji oraz stawiają przed zawodnikiem różne typy problemów rozwiązywanych przy punktach kontrolnych. Trasa powinna mieć, co najmniej 10 punktów kontrolnych.

3.3.1 Punkt kontrolny

Obiekt położony w środku okręgu zaznaczonego na mapie punktu kontrolnego musi być dokładnie opisany. Z wyjątkiem przypadku odpowiedzi „zero” lampion musi zostać umieszczony na obiekcie zgodnie z opisem. Rozpoznanie właściwego lampionu musi być możliwe z trasy, po której porusza się zawodnik. Fałszywe lampiony mogą mieć dowolną lokalizację. W pobliżu punktu kontrolnego mapa musi być szczególnie dokładna.

3.3.2 Punkt decyzyjny

Na punkty decyzyjne zawodnicy powinni przychodzić pojedynczo. Punkty te są oznaczone w terenie, ale niepokazane na mapie. Żaden zawodnik nie może poruszać się między punktem decyzyjnym, a punktem kontrolnym. W szczególnych przypadkach punkty te można oddzielić taśmami. Szczególnie dokładnie należy sprawdzać czy osoby siedzące na wózku są w stanie zobaczyć wszystkie szczegóły niezbędne do podjęcia decyzji.

3.3.3 Punkt pomiaru czasu

Każda trasa powinna posiadać, co najmniej dwa punkty pomiaru czasu, w których czas decyzji jest rejestrowany. Szczegóły terenu, na którym położone są punkty pomiaru czasu nie mogą być umieszczone na mapach, z którymi zawodnicy pokonują wyznaczoną trasę. Punkty

pomiaru czasu, powinny znajdować się na początku i na końcu tras zawodów, poza limitem czasu zawodnika.

3.4 Lampion

Wyposażenie punktu kontrolnego musi być zgodne z zasadami dla zawodów IOF. Położenie wszystkich lampionów na punkcie kontrolnym musi być starannie zaplanowane. Nie można po ustawieniu właściwego lampionu pozostałe ustawić przypadkowo w jego pobliżu. Każdy lampion powinien być ustawiony w taki sposób, aby zawodnicy widzieli go przynajmniej w jednej trzeciej. Lampiony powinny być zawieszane na standardowej wysokości (dolna część lampionu powinna znajdować się na poziomie kolana lub 0,5 m od powierzchni gruntu), aby pokazać ukształtowanie terenu, zgodne z przedstawionym na mapie. Budowniczy tras musi być całkowicie pewny, że lampion znajdujący się w centrum kółka wykreślonego i opisanego na mapie pasuje do opisu punktu kontrolnego.

3.4.1 Uczciwość miejsc kontroli

Lampiony na punkcie kontrolnym muszą być widoczne zarówno dla osób siedzących (0.8m) jak i stojących (do 2,2 m) i nie mogą być zasłonięte przez rośliny. Pozycja lampionów musi być taka sama w okolicach 1m od punktu decyzyjnego. Odpowiedź musi pozostać taka sama, kiedy wykonujemy krok po obu stronach słupka punktu decyzyjnego i jeden krok do tyłu. Należy przeprowadzać kontrole wpływu słońca lub deszczu na widoczność punktu kontrolnego w tej samej porze dnia, w której będą się odbywać zawody. W podczas kontroli ważne jest, aby wszystkie lampiony i istotne cechy terenu, były widoczne bez konieczności poruszania się po trasie. Przemieszczanie się po trasie może jednak być konieczne do właściwej interpretacji terenu i niezbędne w celu rozwiązania problemu.

3.4.2 Bliskość punktów kontrolnych

W przypadku, gdy lampiony z sąsiednich punktów kontrolnych mogą być widoczne z punktu decyzyjnego, to muszą być oddzielone w terenie taśmą. Nie ma określonych minimalnych odległości między lampionami. Jeżeli dwa lub więcej lampiony mają ten sam opis, to musi być możliwe, przez odniesienie do innych funkcji, aby odróżnić je precyzyjnie.

3.4.3 Opis punktu kontrolnego

Położenie punktu kontrolnego względem obiektu terenowego pokazanego na mapie jest zdefiniowane w opisach punktów kontrolnych.

Ścisłe określenie obiektu punktu kontrolnego w terenie i punktu na mapie musi być bezdyskusyjne. Punkty kontrolne, których nie można jasno i łatwo zdefiniować wg opisów punktów kontrolnych IOF są nieodpowiednie i należy ich unikać.

Opisy punktów kontrolnych nie powinny być bardziej szczegółowe niż to konieczne. W kolumnie B, zaznacza się liczbę lampionów w każdym punkcie kontrolnym używając liter (np. A-C oznacza 3 lampiony). Jeśli przebieg trasy nie jest oczywisty, wówczas strzałką w kolumnie H oznacza się kierunek, z którego zobaczymy punkt kontrolny, gdy znajdziemy się w punkcie decyzyjnym.

3.5 Meta

Ostatni odcinek drogi do linii mety powinien być oznakowany, jako obowiązkowy.

3.6 Stopień trudności

W każdym terenie i na każdej mapie budowniczy tras powinien je projektować w szerokim zakresie trudności. Z uwagi na rozmieszczenie punktów decyzyjnych i lampionów w punkcie kontrolnym, trasy mogą być różnie zbudowane. Powinno się brać pod uwagę przewidywane umiejętności zawodników, ich doświadczenie, zdolność do czytania i rozumienia drobnych szczegółów mapy. Jest szczególnie ważne stosowanie odpowiedniego stopnia trudności przy projektowaniu tras dla nowicjuszy i dzieci.

4. Budowniczy tras

Osoba odpowiedzialna za projektowanie tras musi rozumieć i doceniać jakość dobrych tras w oparciu o osobiste doświadczenie. Musi ona być zapoznana z teorią budowy tras i rozumieć specjalne wymagania zawodników o różnym stopniu sprawności fizycznej.

Budowniczy tras musi być zdolny do oceny na miejscu rozmaitych czynników, które mogą wywrzeć wpływ na przebieg zawodów, takich jak np. warunki terenowe, jakość mapy, obecność zawodników i widzów itp.

Budowniczy tras jest odpowiedzialny za trasy i przebieg zawodów pomiędzy startem a linią mety. Planowanie przebiegu tras powinno odbywać się w trakcie opracowywania mapy najlepiej, gdy roślinność jest niska. Praca budowniczego tras musi być nadzorowana przez kontrolera. Jest to istotne ze względu wiele możliwości popełnienia błędów, które mogą mieć poważne konsekwencje.

W celu zapewnienia lepszej widoczności roślinność wzdłuż tras może przed zawodami zostać skoszona. Punkt kontrolny na mapie przedstawia się za pomocą kółka o średnicy 6 mm, którego środek musi wskazywać jego położenie z dokładnością, co najmniej 0,2 mm. W terenie punkt kontrolny musi być ustawiony z dokładnością wynoszącą, co najmniej 1 m. Na mapach w skali 1:5000 lub 1:4000 z uwagi na specyfikację ISOM wymiary symboli są o 50% większe niż dla 1:15000.

5. Dodatkowe informacje i przykłady

Wiele dodatkowych informacji mających znaczenie dla organizatorów i uczestników zawodów w orientacji precyzyjnej można znaleźć na stronach internetowych www.orienteing.org i www.trailo.org

Zatwierdzono na posiedzeniu Zarządu PZOS w dniu 21.10.2012r. na 2013 rok.